

Dendrokronologisk undersøgelse
af bolværkskonstruktion ved "Slotsbryggen", Nykøbing Falster

af
Orla Hylleberg Eriksen og
Niels Bonde

MARIBO AMT

Slotsbryggen
07.02.07 Nykøbing Falster sogn
Museet Falsters Minder ved Benny Staal.
Undersøgt af Orla Hylleberg Eriksen og Niels Bonde.
NNU j.nr. A8468

Træ fra bolværk/bredforstærkning
Ti prøver af *Quercus sp.*, eg og en prøve af *Fagus sp.*, bøg er undersøgt. Fem prøver er identificeret som *Alnus sp.*, el. (det. Thomas Bartholin og Claudia Baittinger).

Otte ud af egetræsprøverne har splintved bevaret. Heraf har tre barkring bevaret (vinterfældning).
Otte egetræsprøver er dateret.

Bøgetræsprøven, som har 62 årringe, er ikke dateret.

På de fem prøver af el, er årringene blevet talt, men ikke målt.

På grundlag af den dendrokronologiske undersøgelse kan de daterede prøver deles op i tre grupper mht. datering.

Gruppe 1

Denne gruppe består af tre prøver (30330039, 30330079 og 30330089). Yngste bevarede årring er dannet i 1743 (30330089). Prøven har færdigdannet barkring. Fældningstidspunktet for træerne, som har leveret tømmer til prøverne, kan fastsættes til vinteren 1743/44 e.Kr. Samlet peger resultatet på en datering af denne fase til ca. 1744.

Gruppe 2

Denne gruppe består af fire prøver (30330019, 30330029, 30330069 og 30330169). Yngste bevarede årring er dannet i 1760 (30330029). Prøven har færdigdannet barkring. På en anden prøve (30330169), som også har færdigdannet barkring er yngste årring dannet i 1760. Fældningstidspunktet for træerne, som har leveret tømmer til prøverne, kan fastsættes til 1760/62 e.Kr. Samlet peger resultatet på datering af denne fase til ca. 1762.

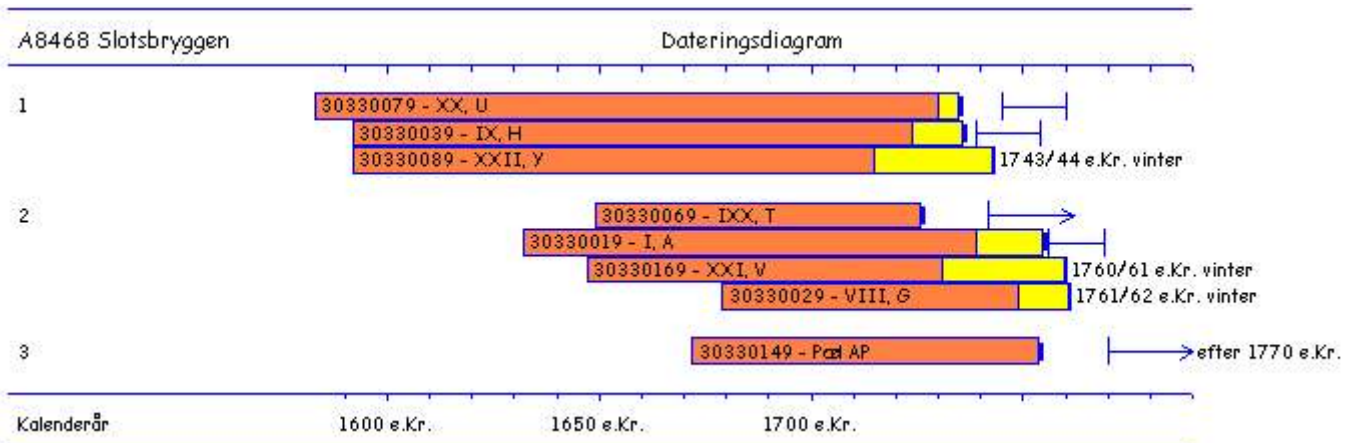
Gruppe 3

Denne gruppe består kun af én prøve (30330149). Yngste bevarede årring er dannet i 1755. Prøven har kun kerneved bevaret. Fældningstidspunktet for træet, som har leveret tømmer til prøven kan fastsættes til *efter* ca. 1770 e.Kr.

Kurverne fra gruppe 1 er sammenregnet til en middelkurve (3033m001) på 161 år, som dækker perioden 1583-1743.

Kurverne fra gruppe 2 og 3 er sammenregnet til en middelkurve (3033m002) på 130 år som dækker perioden 1632-1761.

A8468 Slotsbryggen - intern krydsdatering								
	30330019	30330029	30330039	30330069	30330079	30330089	30330149	30330169
30330019	*	3.16	1.62	7.19	1.83	2.32	3.28	4.34
30330029	3.16	*	0.70	2.67	0.57	1.59	3.78	3.38
30330039	1.62	0.70	*	1.16	5.49	1.57	-	-
30330069	7.19	2.67	1.16	*	0.04	-	2.05	1.39
30330079	1.83	0.57	5.49	0.04	*	4.89	-	2.33
30330089	2.32	1.59	1.57	-	4.89	*	0.24	2.18
30330149	3.28	3.78	-	2.05	-	0.24	*	2.93
30330169	4.34	3.38	-	1.39	2.33	2.18	2.93	*

A8468 Slotsbryggen - krydsdatering med referencekurver		
	3033m001	3033m002
Sjælland, 2I900001	1.89	5.52
Danmark vest, 9I456782	3.85	8.89
Slesvig-Holsten, DM100003	4.65	4.92
Niedersachsen, DM200005	4.62	6.67
Lüneburger Heide, DM200006	4.54	6.44
Skåne+Blekinge, SM000005	3.77	5.23

A8468 Slotsbryggen - Katalog								
Unders nr.	Beskrivelse	År	Marv	Splint	Slutring	Synkron position	Datering	Bem.
30330019	I, A	124	2-3 cm	16 år	S1	1632-1755	ca. 1760	
30330029	VIII, G	82	1-2 cm	12 år	W vf	1679-1761	1761/62	
30330039	IX, H	145	ja	12 år	S1	1592-1736	ca. 1745	
30330069	IXX, T	78	>10 cm	nej	H1	1649-1726	efter ca. 1745	
30330079	XX, U	153	ja	5 år	S1	1583-1735	ca. 1750	
30330089	XXII, Y	151	ja	28 år	W vf	1592-1743	1743/44	
30330099	XXX, AG	61	<1 cm	-	H1	ikke dateret		bøg
30330149	Pæ1, AP	83	ja	nej	H1	1672-1754	efter ca. 1770	
30330159	AM x 54	78	ja	7 år	S1	ikke dateret		!
30330169	XXI, V	113	4-5 cm	29 år	W vf	1647-1760	1760/61	
30330179	AL	92	ja	30 år	S1	ikke dateret		
Ikke målt	1800-tals huse	c. 40	ja	-	-	ikke dateret		el
Ikke målt	1800-tals huse	c. 40	ja	-	-	ikke dateret		el
Ikke målt	1800-tals huse	c. 40	ja	-	-	ikke dateret		el
Ikke målt	1800-tals huse	c. 40	ja	-	-	ikke dateret		el
Ikke målt	Prøve mærket "Nordlig bredforstærkning - liggende fyrrestamme"	c. 55	ja	-	-	ikke dateret		el

Tegnforklaring: W - waldkante (barkring). vf - vinterfældning. sf - sommerfældning. Hx - Heartwood (kerneved) x = antal. Sx - Sapwood (splintved) x = antal. Hx og Sx angiver årringe, som ikke er inkluderet i rubrikkerne År og Splint. H/S angiver Heartwood/Sapwood grænse.
! 4 årig cyklus påvist i årringsforløbet.

Publicering:

Med mindre andet er aftalt kan resultatet frit anvendes evt. med henvisning til denne rapport.